

**Тетяна КУДЯРСЬКА,**

*доктор філософії, доцент, доцент кафедри теорії та  
методики дошкільної і спеціальної освіти,  
Карпатський національний університет  
імені Василя Стефаника  
(м. Івано-Франківськ, Україна)*

## **РОЛЬ КОРЕКЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ**

Сучасне освітнє середовище дедалі більше орієнтується на цінності рівності, поваги до особистості та забезпечення права кожної дитини на якісну освіту. У цьому контексті інклюзивне навчання виступає не просто педагогічною інновацією, а необхідною умовою розвитку демократичного суспільства [3]. Проте сама по собі ідея інклюзії щодо спільного навчання дітей з різними освітніми потребами не гарантує її ефективності. Вирішальну роль у цьому процесі відіграє корекційна спрямованість навчання, яка забезпечує змістовне наповнення кожного його етапу [1]. Адже корекційна спрямованість навчання в умовах інклюзії – це не додаток до освітнього процесу, а його основа, яка забезпечує реальну доступність і ефективність навчання для дітей з особливими освітніми потребами (ООП) [6].

Корекційна спрямованість в освітньому процесі передбачає не лише подолання наявних труднощів розвитку кожної дитини, а й створення умов для максимального розкриття її потенціалу [5]. Особливо це важливо для дітей з ООП, які можуть мати порушення мовлення, інтелектуального розвитку, емоційно-вольової сфери або сенсорних функцій. Без системної корекційно-розвивальної роботи такі діти часто стикаються з труднощами засвоєння навчального матеріалу, що призводить до зниження їхньої самооцінки, мотивації та соціальної активності [4].

Однією з ключових причин важливості корекційної спрямованості навчання є її роль у подоланні дитиною освітніх

бар'єрів. У традиційній системі навчання ці бар'єри часто залишаються поза увагою або розглядаються як «індивідуальні проблеми» дитини. Натомість інклюзивне навчання, підкріплене корекційною роботою, *змінює сам підхід до навчання*: воно не змушує дитину «пристосовуватися» до системи, а адаптує освітнє середовище до її потреб [2]. Це проявляється у зміні методів навчання, темпу подачі матеріалу, використанні спеціальних засобів і технологій.

Корекційно-розвивальна робота також відіграє важливу *роль у формуванні базових психічних процесів*, без яких неможливе повноцінне навчання дитини. Йдеться про розвиток уваги, пам'яті, мислення, мовлення та уяви. Саме ці процеси є фундаментом пізнавальної діяльності, й їх недостатній розвиток значно ускладнює засвоєння дитиною навіть базових знань і навичок [1]. Завдяки цілеспрямованій корекційній роботі відбувається поступове вирівнювання цих процесів або формування компенсаторних механізмів, що дозволяє вихованцю ефективніше включатися в освітній процес.

Не менш важливим є *вплив корекційної спрямованості навчання на емоційний і соціальний розвиток дитини*. Діти з ООП нерідко переживають труднощі у спілкуванні з однолітками, можуть відчувати ізолюваність або невпевненість у собі. Корекційна робота ж допомагає формувати навички комунікації, співпраці, саморегуляції, що є необхідними для успішної інтеграції в колектив [4]. У результаті дитина не лише краще навчається, а й відчуває себе частиною соціуму.

Окремої уваги заслуговує *роль міждисциплінарної взаємодії у процесі реалізації корекційної спрямованості навчання*. Ефективна інклюзія неможлива без співпраці вихователя (вчителя), асистента вихователя (вчителя), практичного психолога, вчителя-логопеда, вчителя-дефектолога та батьків [5]. Кожен із цих фахівців робить свій внесок у розвиток дитини, а узгодженість їхніх дій забезпечує комплексний вплив на всі сфери її розвитку. Такий підхід дозволяє не лише реагувати на труднощі, а й попереджати їх виникнення.

Варто також підкреслити, що корекційна спрямованість навчання *сприяє формуванню індивідуальної освітньої траєкторії*. У межах інклюзивного навчання кожна дитина має право навчатися відповідно до своїх можливостей і темпу розвитку [2]. Це дозволяє уникнути ситуацій перевантаження або, навпаки, недостатнього стимулювання, що часто трапляється у традиційній системі освіти.

Ще одним важливим аспектом є те, що корекційна робота *має довготривалий ефект*. Вона не обмежується лише шкільним навчанням, а закладає основу для подальшого самостійного життя дитини. Формування в дошкільника з ООП життєвих компетентностей, розвиток самостійності, уміння приймати рішення та взаємодіяти з оточенням – усе це є результатом системної корекційно-розвивальної діяльності [6].

Корекційна спрямованість навчання є ключовою умовою ефективного інклюзивного освітнього середовища. Вона забезпечує не лише засвоєння знань, а й цілеспрямований розвиток дитини з урахуванням її індивідуальних особливостей і потреб [1; 5]. Завдяки поєднанню навчальної та корекційно-розвиткової роботи створюються в закладах освіти умови для подолання або компенсації порушень, формування життєво важливих компетентностей і успішної соціалізації.

Таким чином, корекційна спрямованість перетворює навчання на засіб підтримки, розвитку та повноцінного включення дитини в освітній і соціальний простір. Без належної корекційної підтримки інклюзія ризикує залишитися формальністю, тоді як із нею вона стає дієвим інструментом реалізації права кожної дитини на освіту.

#### *Список використаних джерел*

1. Стеблюк С. В. Методи корекційно спрямованого навчання молодших школярів в інклюзивному освітньому середовищі. *Педагогіка формування творчої особистості*. 2021. № 75. С. 82–86.
2. Єсікова І. В. Дидактичні умови використання ІКТ в інклюзивному освітньому середовищі. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2021.

3. Калинюк С. С. Інклюзивна освіта: адаптація до потреб особистості у світлі антропоцентричних цінностей. *Правова держава*. 2023. № 52. С. 21–28.

4. Марчак Т. А. Технологія психологічного супроводу ресоціалізації, адаптації та корекції в інклюзивній освіті. *Інклюзія і суспільство*. 2023.

5. Луцько К. Інтегративна спеціальна педагогіка у сучасних реаліях суспільного розвитку. *Актуальні питання корекційної освіти*. 2024. № 23. С. 189–203.

6. Шульженко Д. І. Особливості корекційної роботи вчителя початкових класів з учнями з особливими освітніми потребами. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова*. 2024. № 46.

**Інна ЛЮБЧЕНКО,**

*кандидат педагогічних наук,  
викладач вищої кваліфікаційної категорії,  
викладач-методист,*

*Комунальний заклад «Уманський гуманітарно-педагогічний  
фаховий коледж ім. Т.Г. Шевченка Черкаської обласної ради»  
(м. Умань, Україна)*

**Алла САЖІЄНКО,**

*викладач вищої кваліфікаційної категорії,  
Комунальний заклад «Уманський гуманітарно-педагогічний  
фаховий коледж ім. Т.Г. Шевченка Черкаської обласної ради»  
(м. Умань, Україна)*

## **ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ЯК ОСНОВА СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА**

Сучасний етап розвитку освіти характеризується глибокими трансформаційними процесами, зумовленими змінами в суспільстві, цифровізацією та переосмисленням ролі учасників освітнього процесу. У цих умовах особливої актуальності набуває створення ефективного, відкритого та безпечного освітнього середовища, у